

Stiftelsen
Norsk etnologisk gransking
desember 1996
Postboks 1010, Blindern
0315 OSLO

Oslo,

Særemne nr. 32
LABYRINTER

Denne spørrelisten sender NEG ut for en svensk doktorgradsstudent, Bengt Arvidsson. hans forskningsfelt er nordiske labyrinter i folketradisjonen, som symbol og som arkeologisk levning.

Nedenfor vises riss av en labyrint. Slike figurer er kjent fra gammelt av og fra mange kanter av verden. De forekommer dels malt eller risset inn på gjenstander eller bygninger, men ofte er de også å finne i terrenget som *feltilabyrinter*. De er ofte lagt ut med hodestore stener i konsentriske sirkler, med ca. 8-15 meter i diameter. Mens labyrinter i Norden ofte er konstruert som stensettinger, har man andre steder formet mønstre ved å skjære ut ganger i gresstorven.

For å kunne kartlegge forekomsten av nordiske labyrinter er det viktig for Arvidsson å få rede på hva som er kjent i Norge. Det er også viktig for ham å få svaret *ukjent*, så i dette tilfelle ber vi dere også i så fall om å sende svaret inn!

På forhånd takk.

Finnes det noen labyrint i terrenget i trakten der du bor? Angi så nøye som mulig beliggenhet i forhold til kjente steder, kirke eller annen bygning, tegn gjerne kart med avstander så nøye som mulig. I hva slags terreng ligger den (på fjell, skog, eng, ved sjø etc.)?

Beskriv så nøye du kan hvordan labyrinten er bygget; materiale, størrelse (diameter, omkrets), hvor *mange* er gangene? Hvor brede? I hvilken himmelretning ligger inngangen? Forsøk å tegne den opp.

Hvordan forklares denne labyrinten? Hvor gammel ansees den å være? Har det tidligere vært flere labyrinter på stedet? Har labyrinten blitt brukt på noen måte? Til hvilke årstider, tider på døgnet?

Finnes det noen troer og forestillinger knyttet til labyrinten? Særskilte sagn eller andre beretninger, nye eller gamle?

Finnes det spesielle *navn* koblet til labyrinten? Hva kaller man den vanligvis i omtale?

Kjenner du til malte eller innrissede eller innskårete labyrinter som ornament på gjenstander, husvegger, dører – i kirker eller liknende? Helleristninger?

Hender det at noen tegner eller tramper opp labyrinter i sand eller snø?

Anvendes dette ornamentet i noen bestemt hensikt, eller er det bare brukt som utsmykning?

Dersom du selv ikke kjenner til noe om dette emnet fra ditt hjemsted, så ber vi deg om at du spør deg litt omkring, og eventuelt gir spørrelisten til andre.

Har du truffet på labyrinter andre steder i Norge, så fortell gjerne om det.

Og husk altså: Ukjent er også et svar!

NEG/Bengt Arvidsson

